

DOI: 10.25140/2411-5215-2021-3(27)-158-164

УДК 316.34:332.132(477)

JEL Classification: P36; R13

Юлія Харченко

кандидат наук з державного управління, докторант кафедри менеджменту та державної служби

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: ycharhenkoyp@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6181-548X>

СУЧАСНИЙ СТАН РІВНЯ СОЦІАЛЬНОЇ СТРАТИФІКАЦІЇ ЯК КОМПОНЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

У статті визначено роль соціальної стратифікації як ключового елементу забезпечення продуктивних сил регіону, яка досліджує розширення суспільства на страти, або прошарки, верстви, між якими існують структурні нерівності в доступі до матеріальних або символічних винагород та ресурсів. Соціальна стратифікація є науковою, політичною, правовою, освітньою універсальною, правовою, соціальною, адміністративною категорією.

Визначення соціального та гуманітарного простору регіону – це, з одного боку, доступність соціального середовища, що характеризується безперервністю поширення та, з іншого боку, окремими організаціями, що ведуть до стабільного функціонування пункту призначення. В Україні існує потреба у розробці та впровадженні нового соціально-гуманістичного підходу до людського та просторового розвитку, основою якого має бути передусім науково обгрунтоване та набагато більше, ніж існуючої ефективної гуманітарної політики.

У статті було розраховано рівень соціальної стратифікації та спадкоємності покоління, проаналізувавши оціночні показники, які ми обрали, враховуючи їх соціальну значимість та науковий інтерес дослідження. Враховуючи аналіз: середньої тривалості здорового способу життя, коефіцієнт Джині, рівень бідності, стан соціогуманітарного простору, рівень інноваційної активності в регіональному вимірі.

Ключові слова: децентралізація; соціальна стратифікація; спадкоємність поколінь; розвиток продуктивних сил; регіон.

Табл.: 2. Бібл.: 9.

Постановка проблеми. Цілі, задекларовані в межах впровадження децентралізаційних перетворень, серед яких базовим є підвищення рівня життя населення, поліпшення доступу до публічних послуг незалежно від місця проживання та інші, можливо досягти, лише реалізуючи системне розуміння місця і ролі громад у розвитку держави. Тобто увага зосереджена на питаннях визначення меж споживання, рівня та купівельної можливості доходів, а добробут особи слугує показником національного багатства.

Друга концепція якості життя ґрунтується на визнанні потреби в задоволенні потреб людини не лише в матеріальних благах, а й у створенні умов для інклюзивного інтелектуального розвитку та належного рівня життя. Тобто частковий перехід від макроекономічного сприйняття до основ створення умов для якості життя та всебічного гармонійного розвитку людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед дослідників є представники наукового, освітнього, законодавчого та виконавчого рівнів, які вивчають соціально-класові проблеми та напрями їх вирішення. Ученими, які досліджують, аналізують та пропонують інноваційні рішення в питаннях соціальної безпеки та мають наукові праці з цих питань, є вітчизняні науковці, серед яких В. Антонюк, А. Баланда, З. Галушка, О. Іляш, А. Колот, І. Мансурова, І. Надрага, Л. Шевченко.

Вагомий внесок у дослідження різних аспектів соціальної нерівності на регіональному рівні зробили вітчизняні вчені, яких слід особливо виокремити праці О. Амоші, М. Бутка, В. Гейця, С. Вовканича, А. Грищенко, Б. Данилишина, М. Долішнього, Т. Пепи, С. Романюка, В. Сіденка, І. Сторонянської, Л. Чернюк, С. Шульц та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. У змістовних межах озвученої проблематики є потреба визначити рівень соціальної стратифікації та спадкоємності покоління, проаналізувавши оціночні показники, що до цього не достатньою мірою були висвітлено в здобутках науковців, однак які мають соціальну значущість та науковий інтерес для дослідження.

© Харченко Ю. П., 2021

Метою статті є визначення ролі визначенні дефініцій «соціальна стратифікація» та дослідженні причин депопуляції і старіння регіонів в умовах переформатування владних повноважень.

Виклад основного матеріалу. Соціальна стратифікація (від лат. *Stratum* – прошарок і *facere* – робити, створювати) – це розподіл суспільства на класи, страти, прошарки, верстви, яким притаманна структурна нерівність у доступі до матеріальних або символічних винагород та наявних ресурсів. У межах статті вагомим критерієм інклюзивності просторового розвитку є стан соціальної стратифікації та спадкоємності покоління. Оціночні показники, на яких базується це дослідження, включають:

- середня тривалість здорового способу життя (у розрахунку в роках);
- коефіцієнт Джині (у розрахунку до кількості осіб);
- рівень бідності (у розрахунку у %);
- стан соціогуманітарного простору (у розрахунку грн на 1 особу);
- рівень інноваційної активності.

Згідно з дослідженням учених зі США, Великої Британії, Індії, Нідерландів та інших країн, у 2019 році показник здорового способу життя був найнижчим серед усіх європейських країн [8].

Особливістю вказаного дослідження є те, що для розрахунку здорового способу життя вагоме значення мають роки, коли людина мала інвалідність, тобто застосовувалась поправка на ті роки, де погіршувалась якість життя через стан здоров'я. (Disability-Adjusted Life Year, DALY). Загалом вказане дослідження показало, що варто орієнтуватись не на середню тривалість життя, а враховувати період хвороб, виражений кількістю років, втрачених через незадовільний стан здоров'я, наявну інвалідність.

Для України розрахунок DALY у 2019 році становив 61,7 р. Найближча європейська країна до України – Росія з показником 63,7. Найкращий показник DALY серед європейських країн – у Словенії (70,1), Албанії (68,7) та Чехії (68,5), а найвищий світовий показник – у Сінгапурі, там він становить 73,9 [8].

Цей показник DALY нижчий, ніж середня очікувана тривалість життя в інших країнах, оскільки він не враховує роки поганого здоров'я. Наприклад, очікувана тривалість життя в Україні становить 72,01 року, що приблизно на 10 років більше, ніж DALY [8].

За дослідженнями Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, в Україні середня тривалість життя всього населення нижча за середньосвітову. Очікувана тривалість життя не тільки для чоловіків, а і для всього населення нижча, ніж у середньому по всьому світу: 63 роки для чоловіків і 73 для жінок [4].

Водночас проблеми старіння та скорочення населення в Україні не є найвищими в Європі. «Частка населення у віці 65 років і старше в ЄС становить у середньому 19 %, а в Україні – 17 %. Фактично працездатний вік в Україні (20-64 роки) становить – 27 %, а в ЄС – 31 %. Разом з тим скорочення населення спостерігається в багатьох країнах, де народжуваність менша, ніж смертність, зокрема в Японії, Німеччині, Італії, Португалії, Греції та інших [4].

Основною причиною скорочення населення та старіння є те, що коефіцієнт народжуваності зберігається протягом тривалого часу, що не гарантує заміни батьківського покоління дитячим. Чисельність населення – це наслідки, які закладені минулими демографічними процесами, а враховуючи те, що в Україні збільшується чисельність людей старшого віку і зменшується чисельність молодого покоління, зменшується народжуваність а відтак, є реальна загроза того, що покоління дітей не тільки не відтворить чисельність покоління батьків, а й стане значно меншим.

Науковці доводять, що проблема депопуляції пов'язана не просто із середньою тривалістю життя і смертністю, а з величезною дочасною смертністю (табл. 1). Наприклад, у 2019 році в Україні з тисячі 40-річних чоловіків в Україні до 65 років не доживає 343, тоді як у Швейцарії – 81, у Польщі – 210.

Таблиця 1

Динаміка середньої тривалості здорового способу життя

Регіон	Рік					Ранг, 2019 р.	2019 р. проти 2013 р., %
	2010	2013	2015	2017	2019		
АР Крим	70,5	-	-	-	-	-	-
Вінницька	71,5	71,93	72,01	72,7	72,69	5	+1,06
Волинська	70,6	71,35	71,51	71,94	71,94	10	+0,83
Дніпропетровська	69,2	69,97	69,92	70,91	71,07	17	+1,57
Донецька	69,9	-	-	-	-	-	-
Житомирська	69,1	69,31	69,61	70,4	70,28	22	+1,40
Закарпатська	69,2	71,16	70,66	71,31	71,04	18	-0,17
Запорізька	70,5	71,2	71,07	71,49	71,39	13	+0,27
Івано-Франківська	70,5	73,08	73,18	73,78	73,59	3	+0,70
Київська	72,5	70,01	69,99	70,46	70,46	21	+0,64
Кіровоградська	69,5	69,61	70,27	70,5	71,22	16	+2,31
Луганська	69,6	-	-	-	-	-	-
Львівська	72,6	73,08	73,33	73,49	73,45	4	+0,51
Миколаївська	68,7	69,96	70,32	71,33	71,32	15	+1,94
Одеська	69	70,33	70,36	71,09	71,35	14	+1,45
Полтавська	70,4	70,89	71,22	72,07	71,92	11	+1,45
Рівненська	70,8	71,16	71,35	71,62	71,99	9	+1,17
Сумська	72,8	71,15	71,23	72,3	72,43	7	+1,80
Тернопільська	71,2	73,23	73,35	73,58	73,69	2	+0,63
Україна	70,44	71,37	71,38	71,98	72,01		+0,90
Харківська	69,3	71,11	71,15	71,88	71,84	12	+1,03
Херсонська	71,4	70,03	69,95	70,8	70,77	19	+1,06
Хмельницька	70,9	71,73	71,77	72,18	72,64	6	+1,27
Черкаська	72,6	71,46	72,04	72,2	72,16	8	+0,98
Чернівецька	69,2	73,18	72,96	73,71	74,08	1	+1,23
Чернігівська	73,7	70,05	70,23	71,18	70,68	20	+0,90

Джерело: розроблено авторкою на підставі [4].

Аналіз засвідчує, що найвища середня тривалість здорового способу життя у 2019 р. була притаманна Чернівецькій області (74,08 р.), а найнижча – Житомирській області (70,28 р.).

Регіонами – лідерами за зазначеним показником у 2019 р. були також Тернопільська (73,69 р.), Івано-Франківська (73,59 р.), Львівська (73,45 р.), Вінницька (72,69 р.) області, які посіли перші п'ять місць у рейтингу.

Провідними регіонами можна назвати Хмельницьку (72,64 р.), Сумську (72,43 р.), Черкаську (72,16 р.), Рівненську (71,99 р.) та Волинську (71,94 р.) області, які посіли з 6-го по 10-е місця в рейтингу.

Регіони зі значенням показника рівня тривалості здорового способу життя нижче середнього характеризували більшість областей, серед яких: Полтавська (71,92 р.), Харківська (71,84 р.), Запорізька (71,39 р.), Одеська (71,35 р.), Миколаївська (71,32 р.), Кіровоградська (71,22 р.), Дніпропетровська (71,07 р.), Закарпатська (71,04 р.), Херсонська (70,77 р.), Чернігівська (70,68 р.), які посідали з 11-го по 20-е місця в рейтингу.

До групи регіонів-аутсайдерів потрапили Київська (70,46 р.) та Житомирська (70,28 р.) області, посідаючи з 21-го по 22-е місця в рейтингу.

Ще одним індикатором соціальної інклюзивності регіонального розвитку є коефіцієнт Джині.

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНУ

Коефіцієнт Джині – розроблений італійським соціологом, демографом, статистом Джині Коррадо для вимірювання нерівності доходів у суспільстві ще на початку 1900-х років. Однак, враховуючи те, що і до сьогодні найбільшою і найсуперечливішою проблемою як для України, так і для світу загалом є економічна нерівність, то індекс концентрації доходів, індекс Джині є важливим показовим аналітичним методом оцінювання реального стану життя населення.

Загальноновизнаним фактом є те, що економічна нерівність гальмує людський розвиток, породжує соціальну напруженість, нестабільність, деградує економічні процеси на всіх рівнях.

Нинішній стан економічної нерівності в усьому світі є досить високим і має тенденцію до зростання. Наприклад, близько 70 % світового багатства належить 10 % населення.

У глобальному масштабі у 2017 році розподіл багатства в 1 % найбільших багатств припадало на 33 % від усього багатства, у порівнянні з 28 % у 1980 році. Нині 50 % населення в нижній частині цього розподілу володіє менш ніж 2 % світового багатства [9].

Як зазначає Європейська економічна комісія ООН, найбільша середньомісячна заробітна плата в Європі становить 7351 дол. США у Швейцарії. При цьому найменша середньомісячна заробітна плата у вказаний період – в Україні, і становить вона 267 дол. США, що в 27,5 рази менше за показники у Швейцарії [9].

Визначення соціогуманітарного простору регіону являє собою доступність суспільного середовища, для якого характерна, з одного боку, континуальність поширення, а з іншого – водночас дискретність організації, що призводить до стабільного функціонування дестинацій різного таксономічного рангу в напрямі нарощування людського потенціалу та його ринкової капіталізації [2].

Під соціальною інфраструктурою розуміється складна динамічна система, яка складається з функціонально пов'язаних і взаємодоповнюючих інфраструктурних складів (освіти, культури, медицини, мистецтва, спорту, дозвілля) [6].

Як зазначають вітчизняні науковці, в Україні є потреба розробки та впровадження нового соціогуманістичного підходу до людського і просторового розвитку, фундаментальною основою якого має бути передовсім науково обґрунтована, значно масштабніша за існуючу, ефективна гуманітарна політика.

Основними джерелами фінансування в Україні є розпорядники бюджетних коштів (центральні та регіональні/органи місцевого самоврядування), приватні підприємства та підприємства, домашні господарства [7].

Тому для здійснення оцінювання стану соціогуманітарного простору нами використані статистичні дані про обсяги реалізованих послуг за регіонами за видами діяльності, які, на наше переконання, об'єктивно охарактеризують доступність послуг для населення. Серед них послуги у сфері освіти, охорони здоров'я, надання соціальної допомоги, мистецтва, спорту, розваг відпочинку в розрахунку на кількість осіб у відповідному році.

На жаль, найнижчий рівень заробітної плати в Україні, яка посідає останнє місце серед країн Європи. Порівнюючи середню заробітну плату в Україні та Європейських країнах, то найближчою країною є Румунія, де показник становить 819 дол. США [5].

В Україні є унікальне явище, коли офіційна статистика свідчить про досить помірний ступінь нерівності, а населення та експерти впевнені, що суспільство є дуже розшарованим, оскільки в Україні досить великий відсоток тінізації економіки, яка заважає об'єктивно оцінити зазначений суспільно важливий показник [3, с. 47].

Це показує і розрахунок коефіцієнта Джині. За статичними даними Державної служби статистики України він має тенденцію до спаду, проте ці данні не є об'єктивними через те високу тінізацію національної економіки й небажання заможних людей оприлюднювати свої справжні доходи.

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНУ

На переконання експертів, не враховуючи оптимістичні показники Державної служби статистики України, соціальна нерівність в Україні є найбільшою у світі. За дослідженнями науковців, значення коефіцієнта Джині для України знаходиться у межах від 0,3 до 0,6 [1, с. 14]. При цьому різниця в доходах між 10 % найбагатших і 10 % найбідніших, враховуючи тіньові доходи, сягає 40 разів [7, с. 117] (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка коефіцієнта Джині за 2010–2019 рр.

Регіон	Рік					Ранг, 2019 р.	2019 р. у порівнянні з 2010 р. (+/-)
	2010	2013	2015	2017	2019		
Україна	0,248	0,237	0,227	0,232	0,241		
АР Крим	0,247	0,238	-	-	-	-	-
Вінницька	0,250	0,241	0,252	0,264	0,212	23	-0,038
Волинська	0,192	0,183	0,189	0,209	0,254	6	+0,062
Дніпропетровська	0,227	0,216	0,226	0,243	0,254	7	+0,027
Донецька	0,234	0,223	0,233	0,261	0,225	20	-0,009
Житомирська	0,237	0,226	0,236	0,260	0,261	3	+0,024
Закарпатська	0,258	0,247	0,257	0,215	0,242	11	-0,016
Запорізька	0,209	0,198	0,206	0,252	0,216	22	+0,007
Івано-Франківська	0,156	0,144	0,153	0,239	0,258	4	+0,102
Київська	0,184	0,173	0,173	0,215	0,238	12	+0,054
Кіровоградська	0,228	0,217	0,226	0,247	0,264	2	+0,036
Луганська	0,239	0,228	0,237	0,237	0,233	14	-0,006
Львівська	0,214	0,219	0,208	0,236	0,230	19	+0,016
Миколаївська	0,224	0,213	0,222	0,220	0,232	17	+0,008
Одеська	0,249	0,240	0,249	0,247	0,258	5	+0,009
Полтавська	0,296	0,214	0,221	0,221	0,237	13	-0,059
Рівненська	0,242	0,224	0,195	0,233	0,244	10	+0,002
Сумська	0,198	0,189	0,197	0,213	0,201	24	+0,003
Тернопільська	0,190	0,179	0,187	0,302	0,233	15	+0,043
Харківська	0,210	0,201	0,211	0,206	0,219	21	+0,009
Херсонська	0,192	0,181	0,190	0,227	0,246	9	+0,054
Хмельницька	0,208	0,197	0,206	0,208	0,279	1	+0,071
Черкаська	0,206	0,195	0,204	0,265	0,233	16	+0,027
Чернівецька	0,234	0,214	0,209	0,207	0,231	18	-0,003
Чернігівська	0,213	0,232	0,183	0,237	0,253	8	+0,040

Джерело: розроблено авторкою на підставі [4].

У 2019 р. регіонами-лідерами за коефіцієнтом Джині були Хмельницька (0,279), Кіровоградська (0,264), Житомирська (0,261), Івано-Франківська (0,258) та Одеська (0,258) області, які посіли перші п'ять місць у рейтингу.

До середнього значення показника коефіцієнта Джині увійшли Волинська (0,254), Дніпропетровська (0,254), Чернігівська (0,253), Херсонська (0,246) та Рівненська (0,244) області, які посіли з 6 по 10 місце в рейтингу.

Регіонами, які демонстрували поглиблення розшарування населення, були: Закарпатська (0,242), Київська (0,238), Полтавська (0,237), Луганська (0,233), Тернопільська (0,233), Черкаська (0,233), Миколаївська (0,232), Чернівецька (0,231), Львівська (0,230) та Донецька (0,225) області.

Регіонами-аутсайдерами було визначено такі області: Харківська (0,219), Запорізька (0,216), Вінницька (0,212) та Сумська (0,201).

Упродовж останніх років в Україні спостерігаємо суттєве збільшення показників бідності за основними абсолютними критеріями. Так, рівень бідності за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму збільшився з 40,9 % у I півріччі 2019 року до 51,0 %,

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНУ

а за доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму – з 25,5 до 28,3 %. Рівень абсолютної бідності, розрахований на основі законодавчо встановленого розміру прожиткового мінімуму, збільшився і становив 2,1 % проти 1,8 % за I півріччя 2019 року [1].

Таким чином, ми обчислили рівень соціальної стратифікації та спадкоємності покоління, проаналізувавши оціночні показники, які обрали, враховуючи їхню соціальну значущість та науковий інтерес дослідження. Враховуючи аналіз: середньої тривалості здорового способу життя, коефіцієнт Джині, рівень бідності, стан соціогуманітарного простору, рівень інноваційної активності у регіональному вимірі.

Висновки та пропозиції. Важливим індикатором успішності впровадження реформ, є рівень життя населення. Зазначений визначник є складним і багатоплановим поняттям, яке згуртовує строкату палітру соціально-економічних відносин, які залежні від стану та умов життєдіяльності людини у суспільстві. До того ж рівень життя, як одна з основних соціально-економічних категорій, що характеризують не лише добробут кожної конкретної людини, а і слугує маркером для визначення результатів державної політики загалом.

Дослідження рівня соціальної стратифікації та спадкоємності покоління на сучасному етапі ґрунтується на двох концептуальних трактуваннях: перша концепція розглядає рівень життя оцінюючи наявність матеріальних здобутків населення, певних матеріальних благ, для забезпечення життєво необхідних потреб, наявності нерухомості чи автомобіля.

Список використаних джерел

1. Бригадир В. О. Україна та Європейський союз: соціально-економічна стратифікація за доходами населення / В. О. Бригадир // Інтелект XXI. – 2017. – № 3. – С. 9-15.
2. Бутко М. П. Соціальна інфраструктура як каталізатор модернізації соціогуманітарного простору регіонів України / М. П. Бутко, А. М. Ревко // Регіональна економіка. – 2017. – № 4(86). – С. 28–37.
3. Коваль Н. В. Соціально-економічна нерівність в Україні та світі: проблеми оцінювання та шляхи їх вирішення / Н. В. Коваль // Економіка та держава. – 2016. – № 2. – С. 46–50.
4. Коментар демографа Елли Лібанової: «Тривалість життя українців нижча, ніж середня у світі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=7947>.
5. Про рівень життя населення та рівень бідності [Електронний ресурс] / Федерація професійних спілок України. – Режим доступу: <https://fpsu.org.ua/materialy/19926-pro-riven-zhittya-naselennya-ta-riven-bidnosti.html>.
6. Ревко А. М. Освітня домінанта у парадигмальному вимірі соціогуманітарного простору регіону : монографія / А. М. Ревко. – Чернігів : видавець Брагинець О. В., 2019. – 354 с.
7. Україна: час вибору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://razumkov.org.ua/upload/Brochure_EU-CU-7-2013.pdf.
8. Шаріпов О. У 2019 році в Україні була найнижча серед європейських країн тривалість здорового життя – дослідження [Електронний ресурс] / О. Шаріпов. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/u-2019-roci-v-ukrayini-bula-najnizhcha-sered-yevropejskih-krayin-trivalist-zdorovogo-zhittya-doslidzhennya>.
9. The World Inequality Report [Electronic resource]. – Access mode: <http://wir2018.wid.world/files/download/wir2018-full-reportenglish.pdf>.

References

1. Bryhadyr, V.O. (2017). Ukraina ta Yevropeyskyi soiuz: sotsialno-ekonomichna stratyfikatsiia za dokhodamy naseleennia [Ukraine and the European Union: socio-economic stratification of income]. *Intelekt XXI – Intelligence XXI*, (3), 9-15.
2. Butko, M.P., & Revko, A.M. (2017). Sotsialna infrastruktura yak katalizator modernizatsii sotsiohumanitarnoho prostoru rehioniv Ukrainy [Social infrastructure as a catalyst for modernization of the socio-humanitarian space of the regions of Ukraine]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*, (4(86)), 28–37.

3. Koval, N.V. (2016). Sotsialno-ekonomichna nerivnist v Ukraini ta sviti: problemy otsiniuvannia ta shliakhy yikh vyrishennia [Social and economic inequality in Ukraine and in the world: problems of estimation and ways of solving them]. *Ekonomika ta derzhava – The economy and the state*, (2), 46–50.

4. Komentar demohrafa Elly Libanovoi: «Tryvalist zhyttia ukrainsiv nyzhcha, nizh serednia u sviti» [Commentary by demographer Ella Libanova: "Life expectancy of Ukrainians is lower than the world average"]. (2021). <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=7947>.

5. Pro riven zhyttia naseleennia ta riven bidnosti [Elektronnyi resurs] / Federatsiia profesiinykh spilok Ukrainy [On the standard of living of the population and the level of poverty]. (2021). <https://fpsu.org.ua/materialy/19926-pro-riven-zhittya-naseleennya-ta-riven-bidnosti.html>.

6. Revko, A.M. (2019). Osvitnia dominanta u paradyhmalnomu vymiri sotsiohumanitarnoho prostoru rehionu [Educational dominant in the paradigmatic dimension of the socio-humanitarian space of the region]. Vydavets Brahynets O. V.

7. Ukraina: chas vyboru [Ukraine: time of choice]. (2013). http://razumkov.org.ua/upload/Brochure_EU-CU-7-2013.pdf.

8. Sharipov, O. (2020). U 2019 rotsi v Ukraini bula nainyzhcha sered yevropeiskykh krain tryvalist zdorovoho zhyttia – doslidzhennia [In 2019 in Ukraine was the lowest among European countries life expectancy - research]. <https://hromadske.ua/posts/u-2019-roci-v-ukrayini-bula-najnizhcha-sered-yevropejskih-krayin-trivalist-zdorovogo-zhittya-doslidzhennya>.

9. The World Inequality Report. <http://wir2018.wid.world/files/download/wir2018-full-reportenglish.pdf>.

Отримано 21.08.2021

UDC 316.34:332.132(477)

Yuliia Kharchenko

PhD of Public Administration, Doctoral student of the Department of Management and Civil Service
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: ycharhenkoyp@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-6181-548X>

THE CURRENT STATE OF THE LEVEL OF SOCIAL STRATIFICATION AS COMPONENTS OF ENSURING THE PRODUCTIVE FORCES OF THE REGIONS OF UKRAINE

The article identifies the role of social stratification as a key element in ensuring the productive forces of the region, which explores the stratification of society into strata, or strata, layers between which there are structural inequalities in access to material or symbolic rewards and resources. Social stratification is a scientific, political, legal, educational universal, legal, social, administrative category. The study used the Gini coefficient to measure income inequality in society in the early 1900s. But to date, the biggest and most controversial problem, both for Ukraine and for the world as a whole, is economic inequality, the income concentration index, the Gini index is an important illustrative analytical method for assessing the real state of life. It is a well-known fact that economic inequality inhibits human development, creates social tensions, instability, and degrades economic processes at all levels.

Defining the social and humanitarian space of the region is, on the one hand, the accessibility of the social environment, which is characterized by continuity of distribution and, on the other hand, individual organizations that lead to the stable functioning of the destination. In Ukraine, there is a need to develop and implement a new socio-humanistic approach to human and spatial development, the basis of which should be primarily scientifically sound and much more than the existing effective humanitarian policy.

The article calculated the level of social stratification and succession of the generation, analyzing the evaluation indicators that we chose, taking into account their social significance and scientific interest in the study. Given the analysis: the average duration of a healthy lifestyle, the Gini coefficient, the level of poverty, the state of the socio-humanitarian space, the level of innovation activity in the regional dimension.

The study of the current stage of social stratification and the level of succession of generations is based on two conceptual interpretations. The first concept assesses material wealth, the availability of certain material goods, real estate or cars to meet basic needs, taking into account the standard of living.

Keywords: decentralization; social stratification; succession of generations; development of productive forces; region.

Table: 2. References: 9.